

[Undervisningsministeren.]

gere vil de pågældende være stillet uden den forlængede skolegang, og jo vigtigere er det derfor at få gennemført den udvidede undervisningspligt til de fastsatte terminer.

Jeg vil gerne fremhæve, at der dog ikke er tale om at gennemføre udvidelsen isoleret fra den øvrige skolereform. Som jeg før nævnte, er der allerede taget væsentlige lovgivningsmæssige skridt til at realisere folketingsbeslutningen fra 1969, og med det nu foreliggende lovforslag vil der være skabt grundlag — også økonomisk — for en forbedring af skolernes muligheder på det social-pædagogiske område. Yderligere har lovforslaget på to punkter foregrebet den kommende nyordnings principper. For det første vil forældrene til de elever, hvis undervisningspligt udvides, få den endelige afgørelse af spørgsmålet om elevernes placering i 8. klasse eller 1. realklasse. Og for det andet vil de skoler, der siden 1970 har eksperimenteret med sammenholdte klasser i dansk og orienteringsfag i 8. og 9. skoleår, få mulighed for at fortsætte hermed også i 10. skoleår.

Idet jeg med hensyn til de nærmere enkeltheder henviser til de udførlige bemærkninger til lovforslaget, anbefaler jeg lovforslaget til hurtig og velvillig behandling i det høje ting.

Den første sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om medbestemmelse for de ansatte i offentlig og privat virksomhed [af Niels Helveg Petersen m. fl.].

(Forslaget til folketingsbeslutning (nr. XIII) findes i tillæg A, sp. 1273, fremsættelse i tidenden sp. 1826.

Forslaget sattes til forhandling.

Økonomi- og budgetministeren (Per Hækkerup): Alle er vist enige om, at de hidtidige regler om samarbejdsudvalg inden for sta-

tens styrelser er forældede. I 1968 nedsatte den daværende lønningminister et udvalg, som fik til opgave at overveje en revision af reglerne. Udvalget afgav sin betænkning i marts måned 1971, og betænkningen blev sendt til udtalelse i de forskellige ministerier.

Betænkningen indeholder en flertalsindstilling og to mindretalsindstillinger. Jeg holdt derfor den 30. november 1971 et møde med de implicerede organisationer. På dette møde opnåedes der almindelig enighed om at lægge flertalsindstillingen til grund for et nyt cirkulære om samarbejdsudvalg. Herved havde ingen fraskrevet sig synspunkter, som afveg fra flertalsindstillingen. Der blev i øvrigt på mødet både fra organisationsside og fra min side givet udtryk for, at de nye regler, selv om de var et betragteligt fremskridt i forhold til de hidtil gældende regler, ikke ville være de sidste ord i denne sag, og man enedes om inden udgangen af 1974 i fællesskab at overveje, hvorledes de kunne revideres på grundlag af de erfaringer, som ville blive indvundet. Udkast til cirkulære er nu tilsendt organisationerne, og når deres svar foreligger, vil cirkulæret blive udsendt til ministerier og styrelser med indskærpelse af, at også styrelser og ministerier må være forpligtet i forhold til cirkulærets indhold.

De ny regler slutter sig meget nøje til den samarbejdsudvalgsaftale, som er afsluttet mellem LO og Dansk Arbejdsgiverforening, idet de dog på enkelte punkter går noget videre. Således omfatter samarbejdsudvalgenes medbestemmelse også principperne for arbejdstilrettelæggelse, fastsættelse af arbejdsmetoder, indretning af egnede arbejdslokaler, fysiologisk rigtigt indrettede arbejdspladser samt hensigtsmæssig udnyttelse af anlæg, maskiner og materialer.

Ordføreren for forslagsstillerne nævnte i sin fremsættelse, at det i Danmark og de øvrige nordiske lande ikke var almindeligt, at lovgivningsmagten direkte blander sig i reglerne om samarbejde mellem ledelse og ansatte i private og offentlige virksomheder, og det er jo nok en god regel, som naturlig-

... the ... of ...

... the ... of ...

... the ... of ...

... the ... of ...

... the ... of ...

... the ... of ...

... the ... of ...

... the ... of ...

... the ... of ...

... the ... of ...

... the ... of ...

... the ... of ...

[Jørgen Peder Hansen.]

ningen af en lang række principper. Vi må se nærmere på de retlige virkninger af denne bestemmelse.

Derimod kan jeg straks sige, at vi er betænkelige ved forslaget punkt 2), som i virkeligheden betyder, at man ad lovgivningens vej forsøger at bryde ind i organisationsstrukturen. Det samme er jo tilfældet, for så vidt angår ønskerne om repræsentation af medarbejderne i aktieselskabernes bestyrelse. Også her må det nøje overvejes, om lovgivningsvejen nu også er den rette, og jeg vil da gerne benytte lejligheden til at takke ministeren for, at regeringen i denne forbindelse har til hensigt at kontakte arbejdsmarkedets parter, inden man går videre.

Vi vil altså gerne diskutere forslaget i et udvalg, selv om et samarbejdsudvalgsforslag er besluttet og sat på skinner, er i gang. Jeg er særdeles tilfreds med at høre fra ministeren, at det er hensigten, at vi skal vende tilbage til forhandlingsbordet for at gøre erfaringerne med den nu løbende aftale nærmere op inden for et kortere tidsrum. Ikke mindst på denne baggrund synes jeg, det kan være nyttigt at se på det radikale venstres forslag i et udvalg.

Simonsen: Som det allerede er nævnt af økonomi- og budgetministeren, har denne sag sin oprindelse tilbage til den tidligere regering, hvor fhv. lønningsminister Hastrup nedsatte det såkaldte Hermann-udvalg, der kom med en betænkning i foråret 1971. På grund af de mindretalsudtalelser, der var i betænkningen, blev den sendt til udtalelse i de forskellige styrelser, og derfor nåede man, som det også blev nævnt af økonomi- og budgetministeren, desværre ikke frem til en afslutning på forhandlingerne med organisationerne. Jeg forstår nu, at der er truffet en form for aftale, der tager sit udgangspunkt i et cirkulære fra ministeren.

Når jeg har ridset dette handlingsforløb op igen, er det dels for at understrege den interesse, som vi hele tiden har haft i denne sag, dels som baggrund for en vurdering af, hvorvidt folketinget nu skal gribe ind i det, der finder sted for øjeblikket. Vi har det principielle standpunkt, når det drejer sig om det private arbejdsmarked, at resulta-

terne bliver bedst, såfremt parterne selv forhandler sig frem til en løsning, også fordi den løsning, man når frem til ved forhandlinger, har man bagefter et fælles ansvar for bliver overholdt. Jeg tror ikke, at påtvungne løsninger ret ofte giver særlig gunstige resultater og i særdeleshed ikke på områder, hvor det drejer sig om noget så lidet håndfast som udvikling af moderne samarbejdssystemer. Det vil selvfølgelig på mange måder være naturligt at overføre det samme principielle synspunkt, når det drejer sig om det offentliges ansatte, men her kommer vi til gengæld heller ikke uden om, at i sidste instans må det være folketinget, som i virkeligheden er arbejdsgiveren, og derfor er det selvfølgelig naturligt, at vi, uanset hvilket stade vi befinder os på, tager en diskussion om, hvilken holdning vi har til de resultater, som vi kan finde i Hermann-udvalgets betænkning.

Jeg kunne godt tænke mig at høre nærmere uddybet fra økonomi- og budgetministeren, hvorfor man egentlig har anvendt cirkulæreformen i denne forbindelse. Må jeg forstå det på den måde, at der i og for sig ikke er truffet nogen aftale ud over den, at ministeren laver et cirkulære, at der altså ikke på normal vis som f. eks. på det private arbejdsmarked er truffet en aftale, som forpligter de to parter til de ting, der står i aftalen? Jeg forstår også, at det, lad os så kalde det etablerede samarbejdssystem har sit udgangspunkt i flertalsindstillingen fra Hermann-udvalget. Jeg vil gerne sige med det samme, at der er ting heri, som vi kunne tænke os anderledes og bedre, men selvfølgelig må vi også erkende, at det i sig selv er vigtigt, at der nu bare kommer gang i udviklingen af principperne i forhold til den aftale, der går tilbage til 1949. Vi har jo en klar erfaring for, at det tager sin tid at udvikle samarbejdsformen. En procedure er ét, indholdet i den er noget ganske andet. Hvis man ser på det private arbejdsmarked, kan man vel sige, at den gamle samarbejdsudvalgsaftale efter ca. 15 års beståen ikke var opfyldt, men på det tidspunkt gik man allerede over til et mere avanceret samarbejdssystem i form af den aftale, som det private arbejdsmarked traf pr. 1. januar 1971.

En ting skal vi i hvert fald være meget opmærksom på i denne forbindelse, og det er spørgsmålet om, hvad der bliver sat ind

[Simansen.]

på uddannelse af begge parter med henblik på at nå frem til, at proceduren også får indhold. Jeg tror, der skal en lang og intensiv indsats til, og det gælder vel ikke mindst i den offentlige sektor, hvor vi alle sammen, når vi skal være ærlige, må konstatere, at der er en vis træghed. Jeg kan bare nævne et eksempel, som jeg har interesseret mig meget for, nemlig spørgsmålet om aldersdiskrimination ved ansættelser inden for det offentlige. Det har vi talt om længe, uden at man har indtrykt af, at der i og for sig er blevet gjort noget håndfast med henblik på at opnå resultater på dette område. Det er for mig et udtryk for den træghed i systemet, som selvsagt også vil præge etableringen af et samarbejdssystem som det, vi diskuterer her.

Nok er i mange tilfælde i statens forhold tilbageholdenhed en dyd, men her mener jeg, at vi befinder os på et af de områder, hvor staten som arbejdsgiver må gå foran såvel med hensyn til etablering af systemer som til udfyldning af systemerne i form af den uddannelse, som jeg var inde på før. Nu nævnte økonomi- og budgetministeren i sit indlæg, at man allerede havde taget skridt til en række ting i forbindelse med dette samarbejdssystem. Jeg kunne godt tænke mig at få nærmere defineret, hvad det egentlig er for ting, man tager fat på, for både for den debat, vi skal føre her, og i særdeleshed for debatten under det kommende udvalgsarbejde, er det meget væsentligt at få at vide, hvad man vil sætte ind på for at få disse ting til at fungere.

Jeg skal ikke gå i detaljer omkring de enkelte punkter i det forslag, vi behandler her, men vor principielle holdning er den, at på en række af de områder, der er nævnt her, vil det være naturligt at give opbakning; det gælder områder, hvor man går længere end flertallet i indstillingen. Hvis man tager et område som rationalisering, kan man jo føle sig meget fristet til at sige: er det måske vejen til at få gang i rationaliseringen af den offentlige sektor, noget vi har talt om længe uden at have nået så mange resultater? Kunne medarbejdernes inddragelse i arbejdsprocessen virkelig bevirke, at vi får skabt rationaliseringsresultater, synes jeg nok, at det er værd, at vi også

tager det punkt med ind i en kommende samarbejdsaftale.

Også når det drejer sig om medbestemmelse på uddannelsesprogramområdet, og hvad den interne placering angår, gør det samme sig gældende, at kan det fremme bevægeligheden inden for den offentlige sektor, kan det fremme effektivitetsgraden inden for den offentlige sektor, er det rimeligt og naturligt, at vi tager disse ting med ind.

Der er i forslaget et meget springende punkt, nemlig spørgsmålet om, hvordan man nedsætter de såkaldte samarbejdsudvalg. Her går man i forslaget længere end flertallet fra Hermann-udvalget, idet man simpelt hen siger, at der kan åbnes mulighed for direkte valg af de ansattes egne repræsentanter på de enkelte arbejdspladser, såfremt en gruppe af ansatte, der mindst svarer til, hvad der kræves for at vælge en repræsentant efter forholdstalsvalgmetoden, ønsker det. Her vil vi gerne gå væsentligt videre, end forslagsstillerne er inde på. Vi har den principielle opfattelse, at skal vi virkelig nå frem til nærdemokrati, må det være medarbejderne på de enkelte arbejdspladser, som vælger repræsentanterne til de samarbejdsorganer, som skal fremme trivsel på den enkelte arbejdsplads. Vi kan let, hvis vi følger flertalsindstillingen, havne i en situation med et fjernstyret demokrati, og det kan selvfølgelig have fordele på visse områder, men jeg har meget svært ved at se, at det fremmer den enkelte medarbejders mulighed for på arbejdspladsen i højere grad at kunne trives og være medbestemmende i de enkelte sager. Derfor lægger vi megen vægt på i kommende forhandlinger på dette område at gå videre end til det, der ligger i forslaget, altså til frie valg på de enkelte arbejdspladser.

Jeg vil gerne i forbindelse med den almindelige diskussion her også høre, hvilke tanker regeringen egentlig gør sig for det kommunale område. Det må jo være naturligt, at kommunerne også finder frem til medbestemmelsesprincipper, som passer til det kommunale system. Jeg er vel klar på, at der er andre ting, der her gør sig gældende, men det må være naturligt, at medarbejderne dér får de samme chancer.

Så er der i forslaget til folketingsbeslutning, må man sige, en lille krølle på halen,

The first part of the report is devoted to a general survey of the state of the country, and to a description of the principal features of the landscape. The second part is devoted to a description of the principal cities and towns, and to a description of the principal industries and occupations. The third part is devoted to a description of the principal educational institutions, and to a description of the principal scientific and literary societies. The fourth part is devoted to a description of the principal public buildings, and to a description of the principal public works. The fifth part is devoted to a description of the principal public institutions, and to a description of the principal public services. The sixth part is devoted to a description of the principal public works, and to a description of the principal public services. The seventh part is devoted to a description of the principal public works, and to a description of the principal public services. The eighth part is devoted to a description of the principal public works, and to a description of the principal public services. The ninth part is devoted to a description of the principal public works, and to a description of the principal public services. The tenth part is devoted to a description of the principal public works, and to a description of the principal public services.

The first part of the report is devoted to a general survey of the state of the country, and to a description of the principal features of the landscape. The second part is devoted to a description of the principal cities and towns, and to a description of the principal industries and occupations. The third part is devoted to a description of the principal educational institutions, and to a description of the principal scientific and literary societies. The fourth part is devoted to a description of the principal public buildings, and to a description of the principal public works. The fifth part is devoted to a description of the principal public institutions, and to a description of the principal public services. The sixth part is devoted to a description of the principal public works, and to a description of the principal public services. The seventh part is devoted to a description of the principal public works, and to a description of the principal public services. The eighth part is devoted to a description of the principal public works, and to a description of the principal public services. The ninth part is devoted to a description of the principal public works, and to a description of the principal public services. The tenth part is devoted to a description of the principal public works, and to a description of the principal public services.

The first part of the document is a list of names and titles, including "The Hon. Mr. Justice" and "The Hon. Mr. Attorney General". The text is dense and appears to be a formal record or a list of officials.

The second part of the document contains a detailed account of events, possibly a report or a narrative. It begins with "The Hon. Mr. Justice" and continues with a description of a meeting or a legal proceeding. The text is written in a formal, historical style.

[Henry Christensen.]

inde til at tage initiativ til — og det vil jeg godt høre ministerens mening om — at tilvejebringe det fornødne forum, hvor såvel arbejdsmarkedets som folketingets repræsentanter kan få mulighed for en samlet og samlende behandling og gennemdrøftelse af disse problemer. Jeg tror, dette er en betydningsfuld og vigtig fremgangsmåde, hvis vi vil give en god baggrund for den videre offentlige debat, der nødvendigvis må blive om så helt afgørende ting som problemerne om økonomisk demokrati.

Poul Dam: Man må takke de radikale forslagsstillere for, at de har givet anledning til denne debat, som jeg synes gør mange ting klart. Selvfølgelig er, som det er blevet sagt, blot en udvidelse af det, som allerede er ved at foregå under ministerens oversyn. Jeg synes i og for sig, at det er rigtigt, at mindretalsforslaget i den tilgrundliggende betænkning på den måde kommer frem i folketinget og kan blive drøftet. Det ville givetvis være en væsentlig forbedring, om man kunne følge det. Vi kan jo håbe, at udvalgsarbejdet kan få ministeren til at bevæge sig i denne retning.

Ganske særlig opmærksomhed har der været om punkt 2 her, nemlig det forslag, som skal tilvejebringe en vis form for nærdemokrati. Det forekommer mig — det fremgår også af, hvad jeg har sagt ved tidligere debatter om tilsvarende emner her i salen — at det må være indlysende rigtigt, at det er de ansatte, som direkte vælger deres repræsentanter i samarbejdsudvalg og andre organer, som vedrører den enkelte virksomhed. Det afledede førerprincip, som man i øvrigt arbejder med, hvor man derefter vælger organisationernes ledelser, som derefter vælges til de forskellige organer, svarer ikke til tidens krav. Det er et konservativt krav, som jeg ikke forstår man i socialdemokratiet stadig væk fastholder. Jeg ved på den anden side godt, at de borgerliges interesse for at nedbryde organisationernes magt ikke altid så meget udspringer af deres store interesse for lønmodtagerne, men måske fra troen på, at man kan genoplive gamle dages „gule“ foreninger og alle mulige andre forskellige organisationsformer, hvorved man kan slå en breche i lønmodtagerfronten. Jeg mener imidlertid, at hvis det er det, der er argu-

mentet, så er det også udtryk for en konservatisme. Jeg tror, de tider er forbi. Jeg tror, lønmodtagerne bliver sig ganske anderledes klart bevidst i de kommende år og vil være i stand til at vælge repræsentanter, som virkelig kan udrette det, lønmodtagerne har brug for.

Det punkt II i forslaget til folketingsbeslutning, som er blevet betragtet som en krølle på halen, er en lille nydelig ting om aktieselskabsloven. Det ligger på linje med, hvad der er foreslået af forskellige andre partier, bl. a. vort, i årenes løb, men går ikke så forfærdelig langt. I det hele taget mangler man i forslaget alle de store synere om fremtiden.

Jeg vil da gerne sige, at selv om man kan gå ind for dette forslag som en forbedring af, hvad der findes i øjeblikket, løser det ikke ret mange problemer, først og fremmest fordi det efter min mening efterhånden er ved at være for sent at tale om de ansattes medbestemmelse. Det, der står på dagsordenen nu, er de ansattes bestemmelse. Det er dette, at ledelsen af virksomhederne må overgå til de ansatte under en eller anden form for repræsentativt demokrati formodentlig, i hvert fald således at det er de ansatte, som selv leder virksomhederne. Det er den eneste måde, hvorpå man i de kommende år kan løse det problem, som bliver mere og mere påtrængende, nemlig problemet om, ikke trivsel og velbefindende og alle disse mange andre rare ord, men lønmodtagernes følelse af, at deres arbejde kommer dem ved, at de er placeret i en meningsfyldt tilværelse.

Det, der nu foregår rundt omkring på arbejdspladserne, i mange nye ungdoms- og arbejdergrupper og grupper af andre ansatte, viser tydeligt, at man ikke i længden vil affinde sig med småforbedringer, med lidt medindflydelse, med at der er lidt bedre information, med at man får lov til at give nogle pæne og gode råd, som ledelsen kan tage med ind i sine overvejelser. Der er brug for en ophævelse af det gamle skel mellem ledelse og ansatte på så mange områder som overhovedet muligt, og det er naturligt at begynde inden for det offentlige virksomhed, selv om vi fra SFs side i et forslag, vi fremsatte for 2 år siden om demokratisk virksomhedsledelse, har anvist en vej til en overgangsordning for alle virksomheder,

2639 $\frac{3}{2}$ 72: 1. beh. af f. t. beslutn. om medbest. for de ansatte i off. og privat virksomhed. 2640

[Poul Dam.]

også for private, idet arbejdere blev placeret i ledelsen side om side med kapitalens repræsentanter, netop i deres egenskab af repræsentanter for arbejderne. Der er brug for noget, der går langt videre, og som sagt først og fremmest inden for det offentlige område.

Vi har i virkeligheden allerede taget det første skridt inden for universiteternes styrelse. Her er man meget langt i retning af at få en ledelse, der fremgår af demokratiske valg. Man kan være mere eller mindre tilfredse med metoden og fremgangsmåden ved disse valg, men der tilsigtes dog demokratiske valg, og den således valgte ledelse er altså den ansvarlige ledelse for et stort offentligt foretagende, som bliver tilgodeset med meget store offentlige bevillinger. Der er ingen, der regner med, at dette skal ophæves igen. Vi diskuterer detaljer i det, men princippet er i orden: vi har her en demokratisk ledelse af et stort offentligt virksomhedsområde.

Noget fuldkommen tilsvarende kunne tænkes på en lang række andre offentlige virksomhedsområder, uden at det på nogen måde ville genere; tværtimod, det kunne gøres. Definitionen af, hvad de forskellige virksomheder skal gøre, er klar. De bevillende myndigheders tilsyn er klart. Vi kunne gennemføre den demokratiske ledelse på disse områder, og der er i og for sig ingen grund til at vente med at sætte det forberedende arbejde på dette område i gang.

Lennart Larson: Jeg har tidligere her i tinget sagt, at der vel ikke er nogen virksomheder, hvor det er mere naturligt at indføre medarbejderindflydelse end de samfundsejede, og jeg anser indførelsen af medarbejderdemokrati for en af 1970ernes største opgaver, som det er vores pligt at løse på en positiv måde.

Det er klart, at et spørgsmål af så stor vigtighed skal man ikke styrte sig hovedkulds ud i, og derfor må jeg med beklagelse konstatere, at det foreliggende forslag røber

en manglende indsigt i problemerne og deres løsning i praksis, når man går ud fra overskriften „medbestemmelse“. Jeg vil gerne sige, at jeg både som erhvervsmand og kommunalmand har beskæftiget mig en del med disse problemer, og jeg ved, at det er vigtigt, at man får etableret det rigtige samarbejde, at man får det baseret på en tovejskommunikation uden alt for mange normer, der på forhånd er fastlagt af ledelsen, i dette tilfælde folketinget. Det er igen samarbejdsudvalg, rådgivende udvalg, arbejdsgrupper med hele personalets deltagelse, man opnår det positive samarbejde, og det tjener ikke noget som helst formål, at forslagsstillerne nu på nogle mere eller mindre tilfældige og mindre betydningsfulde områder vil gå videre, end det er fastlagt i samarbejdsaftalen mellem LO og Dansk Arbejdsgiverforening. Såvel LO som Dansk Arbejdsgiverforening beskæftiger sig med spørgsmålet om medarbejderdemokrati, om medindflydelse, som det har været nævnt flere gange her i dag, og det er min opfattelse, at det vil være direkte forkert, hvis folketinget i denne situation griber ind i denne udvikling, før disse synspunkter er gennemarbejdet og man er begyndt at komme med nogle resultater.

Hvis man derimod skulle beskæftige sig med offentlige virksomheder, må det være kommunerne, for her trænges der i allerhøjeste grad til medbestemmelse for medarbejderne.

Som nævnt omhandler forslaget afsnit I og II helt forskellige problemstillinger, idet afsnit I omhandler de offentlige virksomheder, afsnit II aktieselskaberne. Det er også blevet nævnt, at der er visse svagheder i afsnit II, men det er, fordi man kun tager en ringe del af de selskaber med, der eksisterer. Det er en selvfølge, at man skal have samarbejdsudvalg; det er ikke det, vi skal diskutere. Det er medbestemmelsen, det drejer sig om, og man får efter min opfattelse ikke yderligere medbestemmelse, fordi man udvider nogle samarbejdsudvalgsaftaler.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in approximately 15 horizontal lines across the page.

[Niels Helveg Petersen.]

om, at regeringen skulle drive på denne udvikling, skulle søge aktivt at påvirke den, således at vi så hurtigt som muligt kunne komme så langt som muligt. Det var en overordentlig eftergivende talsmand for regeringen i dette spørgsmål, vi hørte.

Ministeren brugte bl. a. et udtryk, som jeg tror er kernepunktet i diskussionen: vi skal give det foreliggende forslag — underforstået forslaget om samarbejdsregler — en chance. Der foreligger nemlig ikke nogen regler. Det er dem, vi skal til at lave. De er ikke udarbejdet. Mig bekendt er det så sent som i denne uge, organisationerne har fået udkastet til udtalelse. Det vil sige, vi altså ikke skal diskutere dette spørgsmål på basis af givne regler. Vi skal diskutere, hvilke regler der skal gælde, og det har da nogen betydning. Jeg er nemlig enig med ministeren, når han siger, at det drejer sig om på dette område at sætte i gang forsøgsvirksomhed, indsamle erfaringer osv. Men det er ikke lige- gyldigt, på hvilket grundlag indsamlingen af erfaringer sker. Det er afgørende vigtigt, at man kan indsamle erfaringer på, om jeg så må sige, et så avanceret grundlag som overhovedet muligt. Så får man nemlig om ét eller to år, som ministeren nu taler om, et langt bedre grundlag for at revidere til den tid og nå endnu et skridt længere. Vedtager man forslaget om samarbejdsregler, bliver det de gældende regler. Så vil der ikke være de samme muligheder, som jeg tror man kunne lukke op for, hvis man ville søge at lægge vort forslag til grund.

Det har været forsøgt hævdet især af venstres ordfører, at der her skulle være tale om en aftale mellem parterne. Det er der ikke tale om, det er ikke nogen aftale mellem parterne. Der har siddet et udvalg og forhandlet og anbefalet et sæt regler, men om nogen aftale i almindelig forstand på arbejdsmarkedet er der ikke her tale. Derfor er der placeret et ansvar hos regeringen som arbejdsgiver, og dermed kommer folketinget direkte ind i billedet. Jeg tvivler på, at man kan stable en konstruktion op, så man kunne sige, at det ville være brud på en aftale, om folketinget valgte at imødekomme nogle af de synspunkter, som man ofte har mødt fra lønmodtagerside, altså den part man forhandler med. Hvordan det skulle

kunne være et brud på nogen aftale, har jeg meget svært ved at få ind i mit hoved.

Det afgørende i denne sag er efter min mening, at samarbejdsudvalg på det offentlige og også på det private område må have et reelt indhold. De skal beskæftige sig med sager af reelt indhold, have en virkelig indflydelse. Arbejdet i et samarbejdsudvalg bliver først rigtig meningsfyldt, når man henlægger opgaver til dem, og derfor er det vigtigt, at man følger det princip, som vi har foreslået, at tillægge udvalgene en besluttende myndighed i visse principssager. Det tror jeg er et hovedpunkt i diskussionerne om demokrati på arbejdspladsen. Hvis ikke man henlægger væsentlige beslutninger til de organer i virksomheden, som er demokratiske, så bliver der ikke noget virksomhedsdemokrati, så bliver der forstandigvis heller ingen interesse fra de ansatte om det arbejde, der foregår. Derfor er det væsentligt, at der gives indflydelse på væsentlige forhold.

Jeg forstod altså, at ministeren havde givet op over for denne sag, at den var færdig, og nu kunne man så sætte sig hen og revidere den om nogen tid. Det er jeg ked af. Jeg forstod samtidig, at ministeren var klar over, at dette ville nok blive til en realitet i løbet af 1970erne. Ja, hvis tempoet ikke bliver for langsomt, så kan det jo være.

Med hensyn til det andet afsnit i forslaget sagde ministeren, at man med hensyn til aktieselskaberne overvejede noget med et lidt bredere sigte. Jeg må forstå udtalelsen sådan, at man overvejer dette spørgsmål i forbindelse med planer om økonomisk demokrati f. eks., at man altså ikke mener, at dette spørgsmål kan løses isoleret fra spørgsmål om det økonomiske demokrati under en eller anden form. Det mener jeg ikke er rigtigt. Jeg mener, at det er meget vel muligt og vil være rigtigt at løse netop dette spørgsmål, tage det ud af sagen og prøve at få det løst, således som Landsorganisationen i Norge, efter hvad jeg forstår, nu er indstillet på det.

Jeg noterer i øvrigt, at ministeren i sin tale ikke med et ord omtalte hele repræsentationsspørgsmålet, altså hvem der skal repræsentere de ansatte i udvalgene. Det gjorde til gengæld den socialdemokratiske ordfører hr. Jørgen Peder Hansen, som var

[Niels Helveg Petersen.]

inde på dette spørgsmål. For mig at se vil det være principielt rigtigt, at der holdes direkte valg til et organ som et samarbejdsudvalg. Men jeg erkender, at vore traditioner ikke er sådan, og det, vi har gjort med dette forslag, er jo ikke, at vi har sagt: ud med organisationerne osv.; vi har sagt det mere beskedne, at hvor der er en dokumenteret, klar interesse på en arbejdsplads inden for det offentlige for direkte valg, så bør dette kunne ske.

Til hr. Jørgen Peder Hansen vil jeg sige: når der ikke i den tidligere regerings tid på et tidligt tidspunkt kom en endelig samarbejdsaftale, så var det bl. a., fordi vi ikke var fuldt overbevist om, at flertalsindstillingen var tilstrækkelig. Vi diskuterede denne sag og kunne ikke nå færdig med denne sag, fordi vi altså ikke var indstillet på uden videre at lægge flertalsindstillingen til grund.

Med hensyn til behandlingsmetoden i udvalget, om Nyløkkes forslag kom for sent, kan jeg for det første ikke se, det har så forfærdelig meget med realiteterne at gøre, men oplysningen er ny for mig. Så vidt jeg kan se, indeholder betænkningen da en diskussion af Nyløkke-forslaget, så jeg kan ikke tro, at det ikke har været genstand for diskussion, og i hvert fald slet ikke, at det skulle være af den grund, at flertallet ikke er gået ind for det. Men hvis det er det, kan vi da formentlig tage sagen op.

Hr. Simonsen var klar til at betræde de veje, som vi har anbefalet. Det siger jeg tak for. Jeg skal ikke gøre yderligere bemærkninger om repræsentationsspørgsmålet, kun sige, at også jeg er principielt tilhænger af direkte valg, men mener ikke, at tiden er til at gå så vidt.

Jeg må sige til hr. Henry Christensen, at jeg kan ikke se, hvad det har med sagen at gøre at tale om trafikskaber. Det er ikke trafikskaber, der er til behandling her. Vi diskuterer, hvorledes vi bedst muligt kan indrette de regler, som vi jo skal have i de offentlige virksomheder. Vi har regler. Spørgsmålet er ikke, om vi skal have nogen regler, eller om det er betydningsløst eller betydningsfuldt, men hvordan vi bedst muligt kan indrette de regler, der er. Det er det problem, jeg har taget op. Så kan man godt sige, det er et snævert sigte, og det er irrele-

vant. Hr. Henry Christensen må jo have den opfattelse, at samarbejdsudvalgenes indretning er irrelevant. Det gør ikke mig noget. Den opfattelse har vi altså ikke. Vi mener, det er vigtigt, når vi har regler, at de indrettes så godt som muligt. Man kan have den opfattelse, at der er tale om et beskedent bidrag, men jeg mener ikke, at dette skal afholde os fra at gå en vej, som man i øvrigt finder er rigtig. Jeg tror ikke, at de overordnede styringsproblemer, som hr. Henry Christensen ville ind på, er det afgørende i denne sag; det er et spørgsmål om at udforme de regler, der skal være der, og som er der, på den bedst mulige måde. Jeg synes ikke, hr. Henry Christensen gav noget særligt bidrag til, hvorledes de gældende regler bedst muligt kan indrettes.

Jeg siger tak til hr. Poul Dam, og så vil jeg i øvrigt slutte med at sige, at der har jo været, om end lidt camoufleret hos visse ordførere, udtalt sympati for grundtankerne i dette forslag, og det takker jeg for. Jeg håber, at det vil være muligt i udvalgsarbejdet, som følger, at prøve på at samle denne sympati sammen, således at det kan komme til at påvirke handlingsforløbet.

Økonomi- og budgetministeren (Per Hækkerup): Jeg vil også gerne for mit vedkommende give udtryk for, at det har været en interessant debat. Den har været lidt spredt. Den har rejst visse synspunkter, som vel ikke er nye og ukendte, men som nok også vil gøre sig gældende i den fremtidige diskussion. Det er ikke mig, der skal svare på alle de indlæg, der har været — jeg skal undlade at sige, hvor henrykt jeg er over det.

Jeg vil dog gerne til forslagsstillerne gøre et par enkelte bemærkninger. Hr. Niels Helveg Petersen siger, at det var en spag minister, der talte, for der var jo ikke fanfarerne, der var jo ikke noget med at drive på, der var jo ikke noget med, at nu skulle der skabes noget vældig nyt og stort osv. her. Det er altid morsomt at se det radikale venstre optræde i opposition. Så er der pludselig fanfarer og fart over feltet, så skal der ske noget, og så får vi de store ideer. Og hvad bliver der så ud af det? I hvert fald hvis de har indflydelse på regeringen: ikke noget som helst.

Det er jo forkert, når hr. Niels Helveg

The first part of the report deals with the general geology of the region, and describes the various geological formations and their relative positions. The second part is devoted to a detailed description of the coal fields, and discusses the extent and quality of the coal resources. The third part contains a list of the various localities where the coal was found, and a description of the different types of coal. The fourth part is a summary of the results of the investigation, and a list of the various conclusions which have been reached.

The report is a valuable contribution to the geology of the region, and contains a great deal of interesting and useful information. It is especially valuable in its description of the coal fields, and in its list of the various localities where the coal was found. The report is well written, and is easy to read. It is a valuable reference work for all those who are interested in the geology of the region.

The second part of the report is devoted to a detailed description of the coal fields, and discusses the extent and quality of the coal resources. The author describes the various types of coal, and discusses the different methods of mining. He also discusses the various uses of coal, and the different ways in which it is transported. The author also discusses the various problems which are connected with the mining of coal, and the different ways in which these problems can be solved.

The third part of the report contains a list of the various localities where the coal was found, and a description of the different types of coal. The author describes the various localities, and discusses the different types of coal which are found in each locality. He also discusses the different uses of coal, and the different ways in which it is transported. The author also discusses the various problems which are connected with the mining of coal, and the different ways in which these problems can be solved.

[Jørgen Peder Hansen.]

over, hvordan samarbejdsudvalg fungerer ude omkring på arbejdspladserne. Sagen er, at dér vælger man sine tillidsrepræsentanter blandt de organiserede, blandt de organiserede på arbejdspladsen. Jeg vil indrømme, at der kan være nogle arbejdspladser, hvor ikke alle er organiserede, og hvor hr. Niels Helveg Petersen så måske kunne synes at det er meget gavnligt at få ikke-organiserede repræsenteret i samarbejdsudvalgene. Her vil jeg sige, at jeg tror ikke, det er det, der skal være vores første opgave eller bør være vores første opgave her i folketinget. Jeg tror også, at hr. Niels Helveg Petersen vil give mig ret i, at organisationernes medvirken — arbejdsgivernes medvirken for så vidt også, altså det offentliges medvirken — og opbakning bag et sådant forslag, det er simpelt hen nødvendigt, hvis der skal blive liv i det, man beskæftiger sig med. Derfor vil jeg sige, at jeg er fuldt tilfreds med, at økonomiministeren herfra har givet udtryk for, at den aftale, man har med organisationerne om en ny samarbejdsudvalgsaftale, vil blive taget op i løbet af kort tid; så har man altså mulighed for at inddrage nye tanker i overvejelserne.

Endelig kommer jeg til at tænke på, at jeg tror ikke, hr. Niels Helveg Petersen kommenterede min påstand om, at hvis vi skulle følge det radikale forslag, så ville det betyde en egentlig trænering, en udsættelse af hele sagen, og det er der vist ingen der kan være interesseret i.

Simonsen: Jeg tror, hr. Jørgen Peder Hansen gør sig alt for mange bekymringer med hensyn til, hvad der kunne nås enighed om og ikke nås enighed om i forbindelse med en samarbejdsaftale under den tidligere regering. Jeg tror, man kan sige, der var enighed om, at det, der ligger i betænkningens flertalsindstilling, var ikke tilstrækkeligt. Jeg mener, jeg klart har givet udtryk for i mit indlæg her i dag, at vi mener, vi skulle gå videre, bl. a. i forbindelse med spørgsmålet om, hvordan samarbejdsudvalgene skal etableres. Det er klart, at det gør man ikke uden videre, medmindre man diskuterer dette med organisationerne for at søge at nå frem til en forhandling. Det er ikke et spørgsmål om uenighed, det er et spørgsmål om at nå frem til en løsning, som er

bedre end den, budgetministeren har truffet, hvis han har truffet den.

Her er vi ved et problem, som det er vældig interessant at få frem i debatten her. Vi taler om et cirkulære. Ministeren kom meget højt op her under de afsluttende bemærkninger og fortalte, at det var alt sammen i orden, men jeg har ikke fået svar på det spørgsmål, jeg stillede i første omgang: hvorfor er det egentlig klaret via et cirkulære fra økonomiministeren? Jeg synes, at det i og for sig er en besynderlig fremgangsmåde. Det er dog normalt, at man etablerer en aftale mellem parterne om de forskellige punkter, og ikke bare, at den ene part sender et cirkulære ud til den anden part om, hvordan tingene skal etableres. Jeg vil gerne have klaret op: hvad ligger der egentlig i denne sag? For jeg synes, det slører noget af det, som vi efter oplysningerne i pressen kunne tro var i orden.

Ordføreren for forslagsstillerne (Niels Helveg Petersen): De almene politiske bemærkninger skal jeg helt skænke budgetministeren.

Forhistorien i denne sag er, at der blev nedsat et sagkyndigt udvalg under ledelse af en højesteretsdommer, og der kommer en betænkning ud af det. Det hedder en betænkning, ikke en aftale. Et sagkyndigt udvalg gennemgår gældende regler, diskuterer problemerne, og der fremkommer en flertalsindstilling og en mindretalsindstilling på ganske normal vis. Der er en række organisationsrepræsentanter med i udvalget eller kommissionen, hvad man vil, men om nogen egentlig aftale tror jeg det er svært at tale, i hvert fald da ikke i en almindelig arbejdsretlig forstand, hvis jeg har forstået, hvad der normalt ligger i, at parterne på arbejdsmarkedet taler sig til rette om en aftale. Det er det ene problem.

Det andet problem, der er imellem ministeren og mig af formel art, som vi måske kan nærme os lidt, er, hvorvidt denne aftale er trådt i kraft eller ej. Så vidt jeg ved, er aftalen for nylig udsendt til organisationerne med anmodning om, at man vil gøre bemærkninger til udkastet. Ja men hvis det er tilfældet, så kan jeg altså ikke få ind i mit hoved, at den er trådt i kraft. Hvordan sætter man noget i kraft, samtidig med at man sender det ud med anmodning om, at man

2655 $\frac{3}{2}$ 72: 1. beh. af f. t. beslutn. om medbest. for de ansatte i off. og privat virksomhed. 2656

[Niels Helveg Petersen.]

får bemærkninger til udkastet? Der er altså en uklarhed her, men det vil vi jo kunne børe nærmere i under udvalgsbehandlingen. Jeg forstår, at ministeren har lagt sig meget fast på, at disse regler er trådt i kraft. Vi kunne måske få det efterprøvet ved at se: er de rent faktisk trådt i kraft? Mig bekendt har man endnu ikke lagt disse regler til grund i styrelserne, hvad man jo da havde villet, hvis de havde været i kraft den 15. december, men det var de ikke, da var de end ikke udsendt til organisationerne.

Jeg synes ikke, denne formelle diskussion er det afgørende. Jeg tog den kun op, fordi ministeren talte om de foreliggende regler som en historisk kendsgerning. Det mener jeg ikke der formelt er tale om.

Realiteten i sagen var, at ministeren her i sin anden omgang ligesom lukkede lidt op. Det er da klart, blev der sagt, at så kan der komme bemærkninger, og der kan komme ændringer undervejs, også under den sidste fase af behandlingen af denne sag. Jeg synes det er vigtigt at få slået fast, at det kan der altså. Så vil der altså også være mulighed for, at et flertal her i folketinget vil kunne komme til at påvirke det endelige resultat. Eller må jeg stille det som et spørgsmål: er det umuligt, at et flertal i folketinget kan komme til at påvirke det endelige resultat? Det spørgsmål vil jeg gerne se om vi kunne få belyst.

I sit første indlæg sagde ministeren, at der var tale om, at man i løbet af 1 eller 2 år ville tage denne sag op til overvejelse og revision. Det blev her i anden omgang til 1974. Jeg vil gerne vide lidt nærmere om: er der aftalt, har man nævnt, har man fastlagt i cirkulæret et bestemt tidspunkt for revisionen, eller er det helt uklart, hvornår en sådan revision efter ministerens indstilling skal sættes i værk?

Så med hensyn til bemærkningen om, at vi kunne jo bare selv have iværksat denne aftale, vil jeg henholde mig til det, jeg sagde før. Tidsrummet fra marts og frem til regeringsskiftet med sommerferien imellem var

ikke tilstrækkeligt til, at vi kunne blive færdige med det. Ministeren har nu haft et par måneder og har sat flertalsindstillingen i værk. Men jeg vil da gerne bekræfte, at der var ikke enighed om, hvorledes aftalen endeligt skulle udformes.

Det er i og for sig heller ikke det afgørende. Det afgørende er, om vi nu kan tale os til enighed. Ministeren sagde, at der skulle nok komme hurtige fremskridt på dette punkt i hans regeringstid, og ministeren talte om fremskridt. Jeg forstod, at fremskridt var noget i retning af det, vi havde foreslået. Det er jeg enig i. Med dette som udgangspunkt ser jeg frem til, at vi kan få nyttige drøftelser i udvalget, selv om der altså er nogen formelle uklarheder og uenighed mellem os.

Økonomi- og budgetministeren (Per Hækkerup): Jeg skal naturligvis følge hr. Niels Helveg Petersens henstilling og lade de generelle politiske bemærkninger ligge med den enkelte supplerende bemærkning hertil, at nu får vi nok i de kommende måneder de øvrige ting, som det radikale venstre ville have haft gennemført, men ikke kunne få gennemført i VKR-regeringen, lagt på folketingets bord som specielle radikale forslag. Det glæder vi os til at se. Jeg håber bare, de vil være mere velbegrundede, mere velgenemtænkte og med henblik på konsekvenserne klarere end det forslag, der lige i øjeblikket ligger på folketingets bord.

Så må jeg sige, at jeg er ked at, at hr. Niels Helveg Petersen ikke har haft tid til at læse manuskriptet til min tale igennem og heller ikke har lyttet, da jeg fremførte denne tale her fra folketingets talerstol. Ellers ville han have haft svar på alle de spørgsmål, han stillede i første omgang, og som han ikke behøvede at gentage nu her i anden omgang. Jeg tror, de fleste andre medlemmer i salen har forstået det, og det står klart og tydeligt at læse i det manuskript, jeg har udleveret til hr. Niels Helveg Petersen. (Afbrydelse af ordføreren for forslagsstillerne [Niels Helveg Petersen]). Nå,

[Økonomi- og budgetministeren.]

så må det være en fejl fra sekretariatet. Men det er i hvert fald sagt på samme måde her i salen, og da kunne hr. Niels Helveg Petersen have hørt det.

Det er givet, at udgangspunktet var den betænkning, der blev afgivet i marts 1971. Jeg meddelte derefter, at på basis af denne betænkning, da vi tog spørgsmålet op, efter at vi var kommet til som regering, afholdtes der et møde med de interesserede og implicerede organisationer. Jeg meddelte, at dette var de forhandlingsberettigede organisationer plus FTF. På dette møde aftaltes det, at man skulle følge flertalsindstillingen. Det aftaltes videre — jeg siger det så tydeligt, for ellers får jeg bare spørgsmålet igen fra hr. Niels Helveg Petersen, og så kan vi jo fortsætte julelegen — det aftaltes videre, at udformningen skulle være et cirkulære, og det skete af hensyn til de parter, der ikke i arbejdsretlig forstand var aftalepartnere, men hvis medlemmer skulle følge og have rettigheder i henhold til dette cirkulære. Det aftaltes endvidere, at senest ved udgangen af 1974 skulle de samme organisationer med lønningministeren drøfte de opnåede erfaringer med henblik på en revision. Senest ved udgangen af 1974. Deri ligger, at det kan ske tidligere. Derfor nævnte jeg i mit indlæg som svar på forslaget, at jeg regnede med, at man i løbet af 1-2 år ville optage disse drøftelser med organisationerne.

Jeg tror altså ikke, at hr. Niels Helveg Petersen skal vente sig, at der kan ske noget særligt, inden man har opnået erfaringer. Men det skal naturligvis ikke forhindre, at man i folketingsudvalget kan diskutere disse problemer igennem på basis af manglende erfaringer. Ideer er jo altid interessante at drøfte.

Jeg gentager: cirkulæret er udformet, og det ligger nu i organisationerne med henblik på, om der skulle være en eller anden teknisk enkelthed, man ønskede at ændre, men aftalen er flertalsindstillingen, og så snart vi har fået det endelige svar, om der skulle være en eller anden teknisk ændring, man ønskede fra en eller anden organisations side, hvad jeg ikke tror der er, så bliver cirkulæret sendt ud, for det er aftalt med organisationerne, og det kan ikke ændres, uden at der optages nye forhandlinger med organisationerne.

Jeg vil gerne sige principielt til hr. Niels Helveg Petersen, der spørger: kan folketinget påvirke resultatet? at selvfølgelig kan folketinget påvirke resultatet. Man kan lave en forespørgselsdebat — nu giver jeg hr. Niels Helveg Petersen et godt råd — eller et forslag til beslutning om, at cirkulæret trækkes tilbage, og at folketinget derefter pålægger regeringen at føre forhandlinger med organisationerne på et andet grundlag. Det kan man gøre. Hvis hr. Niels Helveg Petersen og hans parti vil tage ansvaret for det, så kan man gøre det, men folketinget kan ikke føre forhandlinger med organisationerne, det må overlades til regeringen, som i denne henseende repræsenterer arbejdsgiverparten. Det, vi er nået frem til, er en aftale med organisationerne. Regeringens arbejdsgiver, nemlig folketinget, kan forkaste aftalen. Men det må være sådan, at det er regeringen, der skal føre forhandlingerne, ellers bliver enhver mulighed for at føre forhandlinger på de tusinder af områder, hvor staten må føre forhandlinger både til den ene og til den anden side, simpelt hen borttaget.

(Kort bemærkning).

Ordføreren for forslagsstillerne (Niels Helveg Petersen): Jeg har da aldrig nogen sinde forestillet mig, at folketingets partier skulle give sig til at føre forhandlinger med andre end med regeringen. Det er det, vi gør, det er det, vort forslag går ud på; og det, der nu skal undersøges, er jo, om der ikke findes andre metoder end just den at piske regeringen til, som ministeren her er inde på, at opnå et andet resultat. Jeg synes ikke, det er nogen anbefalelsesværdig metode, at man absolut skal piske, det kunne jo også være, at vi kunne tale sammen i udvalget og måske finde ud af, at der i de tanker, som lå i vort forslag, var noget, som også ministeren, hans parti og lønmodtagernes organisationer principielt er indstillet på.

Økonomi- og budgetministeren (Per Hækkerup): Jeg konstaterer igen, at hr. Niels Helveg Petersen altså ikke følger med i den debat, han selv har foranlediget. Allerede i det, jeg sagde i første omgang, gav jeg udtryk for, at der i regeringen var adskillig sympati for nogle af de tanker, der lå i det mindretalsforslag, der i sin tid blev fremsat.

[Økonomi- og budgetministeren.]

Den socialdemokratiske ordfører har her klart og tydeligt givet udtryk for, at også partiet ser med sympati på flere af disse tanker. Jeg har i min anden bemærkning givet udtryk for nøjagtig det samme. Men det, der er opnået, er et forhandlingsresultat, og det ville se ganske ejendommeligt ud, hvis vi efter i november måned 1971 at have forhandlet os til rette med organisationerne nu skulle komme og sige til organisationerne: I har altså slet ikke forstået, hvad det hele drejer sig om, for I har slet ikke forstået at varetage jeres egne interesser, jeres egne synspunkter. Nu har vi altså fundet nogle bedre ideer, nu vil vi gerne genoptage forhandlingerne på et nyt grundlag.

Hr. Niels Helveg Petersen må undskyldte mig. Hvis det var en minister i en VKR-regering, så ved jeg, at han ville afvise sådan noget diletterteri.

(Kort bemærkning).

Ordføreren for forslagsstillerne (Niels Helveg Petersen): Med ministerens seneste bemærkninger ved organisationerne, at de har fuld dækning for en henvendelse til ministeren om at lave regler, som går videre end de nuværende. Man ved, at der er dækning i regeringen og i regeringspartiet, man ved, at der er dækning i folketinget. Problemet er altså ikke så stort.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup): Efter de faldne udtalelser forslår jeg, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov for Grønland om ekspropriation.

(Lovforslaget (nr. 74) findes i tillæg A. sp. 1285, fremsættelsen i tidenden sp. 1875).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Søren B. Jørgensen: Jeg vil betragte det foreliggende lovforslag som en af de brikker, der fremover skal være med til at danne mønsteret i den nye politik på Grønland. Såvel statsministeren som Grønlandsministeren var i åbningsdebatten den 21. oktober sidste år inde på hele denne nyvurdering, og det er det første forslag, den nuværende Grønlandsminister fremsætter desangående. Jeg kan kun hilse det med tilfredshed, og jeg vil gerne sige, at hvis den fremtidige lovgivning på Grønland bliver skåret over den samme læst, ja, så skal forslagene være velkomne.

I det store og hele mener jeg, at forslaget er et godt middel til at opnå dets formål, nemlig at virkeliggøre de byplaner, der findes for samtlige byer på Grønland nu.

Jeg har prøvet at foretage en sammenligning med den danske ekspropriationslov. Det er gået, som det altid går, når vi prøver at vurdere forholdene i Danmark og på Grønland; det kan man ikke, forholdene er for forskellige.

Det forslag, der foreligger, kan stort set opdeles i tre hovedpunkter. For det første til hvilke formål der kan eksproprieres, dernæst fremgangsmåden, når der skal eksproprieres, og endelig de myndigheder, der skal forestå ekspropriationen.

Hvad det første angår, så er det ganske konkret angivet i 12 punkter, til hvilke formål der kan eksproprieres. Jeg finder alle de 12 punkter rimelige ved én gennemgang. Jeg mener, de alle kan henføres under begrebet almenvellet, hvilket vil sige, at der kun kan eksproprieres, såfremt det er til faciliteter, der vil komme befolkningen til gode. Man har ydermere klart tilkendegivet, at der skal foreligge en godkendt byplan for det pågældende område. Jeg har som sagt ingen indvendinger imod formålene.

Noget væsentligt i lovforslaget er også dette, at der kan ikke foretages ekspropriation, før der i forvejen er skaffet bolig til personer, hvis bolig må vige for en byplan el. lign., og det er ydermere klart anført, at det skal være en bolig, der skal passe til den pågældende families størrelse og også til dens økonomi. Med den bestemmelse løber vi ind i hele problematikken om boligtilskud. På finansloven er der afsat 500.000